

Tortosa. El nínxol és susceptible de patir retorn de titularitat i l'Associació Amics dels Castells demana que es recupere o es cree un espai de record a la seua figura

El nínxol on descansen les restes de Maria Griñó, en primer pla, al número 75 de la Secció C del cementiri. FOTO: JOAN REVILLAS

La frase

«A Maria Griñó no la van executar per la seua ideologia ni per cap acció, sinó sols per ser mare»

Simon G. Hornoyold
Rebesnét

No obstant tot plegat, segons ha pogut saber el *Diari*, un altre descendent, en aquest cas català, s'ha interessat pel nínxol on es troben les restes de Maria Griñó i ja s'ha posat en contacte amb l'Ajuntament de Tortosa.

El periple de les restes de Maria Griñó ha despertat l'interès d'entitats relacionades amb el patrimoni i la història de Tortosa, com l'Associació Amics dels Castells. L'entitat ha proposat a l'Ajuntament recuperar el nínxol o crear un espai en record a Griñó. «És una figura de la història local que cal posar en valor. El carlisme a Tortosa va ser molt important», explica l'historiador i president de l'associació, Jordi Mulet. «A nivell local, s'hauria d'estudiar més les figures de les dones, que són molt desconegudes, o dedicar-ne més noms a espais i carrers». L'excepció potser és l'Orde de l'Atxa, més coneguda, les dones que van defensar la ciutat durant el setge de 1149.

Per a Vicent Ruiz, de Tortosa Turisme, hi ha diversos exemples de figures històriques que, sense descendents que se n'hagin fet càrrec, han acabat en un ossari. «Tortosa, en general, ha sigut desagraïda amb les figures de la història. També es va deixar ensorrar la casa de Cabrera, fa anys», diu, apuntant que una altra figura femenina molt desconeguda és per exemple Càndia Mola «La Títaya», heroïna de la Guerra del Francès.

L'entitat estudia així mateix portar a terme una visita guiada al cementiri de Tortosa. «Tenim la imatge dels cementiris com a llocs molt tristos o relacionats amb el terror, però en el cas de Tortosa té elements patrimonials, artístics o vinculats amb personatges històrics molt destacats», valora Mulet. El cementiri conserva nombroses làpides modernistes amb bon treball d'escultura o de relleu al marbre, capelles i pan-teons d'alt valor patrimonial i artístic, com detalla la periodista Tate Cabré al llibre *Avui per tu, demà per mi. Els cementiris de la demarcació de Tarragona*.

MARINA PALLÁS CATURLA
TORTOSA

Sense cap nom ni element identificatiu, envoltada d'un gran desconeixement i en un nínxol amb diversos impagaments acumulats, Maria Griñó, mare del general Ramon Cabrera afusellada el 1836, no va descansar ni anys després de morta.

El destí de les restes de Maria Griñó havia sigut un misteri durant dècades i fins i tot se n'havien teixit llegendes al respecte. Com va revelar el *Diari* fa quinze dies, després de canviar de nínxol tres cops, les restes de Griñó es troben des de 1985 al nínxol 75, segon pis, de la Secció C del cementiri de Sant Llàtzer de Tortosa, juntament amb dos descendents dels Olesa, família carlista. Així ho certifica la fitxa del nínxol de l'arxiu administratiu de l'Ajuntament de Tortosa. Al nínxol del cementiri hi ha dos avisos de l'Ajuntament, ja que és susceptible de patir retorn de titularitat.

Context històric Més de 400 afusellaments

Durant la primera guerra carlista, Ramon Cabrera va ordenar afusellar els alcaldes de Torrecilla i Valdealgorfa, per creure que havien ajudat als lliberals. En represàlia, el general Nogueras va ordenar afusellar la seua mare, Maria Griñó (1782-1836), que portava empresonada un any i mig. Cabrera respondria amb nous afusellaments. Com explica

L'escultura en record. FOTO: J. R.

Roc Salvadó, historiador de la guerra del Francès i de les guerres carlistes a l'Ebre, l'afusellament de Griñó es va produir en un «ambient de guerra civil aferissada». On la van executar, a la Barbacana, es van produir fins a 400 afusellaments.

A la foto, l'escultura que va encarregar l'Ajuntament de Tortosa el 2019, obra d'Ignasi Blanch. Es troba al Museu de Tortosa per ser traslladada al Passeig de les Cultures un cop hi finalitzen les obres.

La història sempre ha sigut injusta amb les dones, relegades a l'ombra de marits o germans. El general carlista Ramon Cabrera és segurament el tortosí que més apareix als llibres d'història. L'afusellament de la seua mare per venjança va commocionar Europa i l'episodi de l'execució de Maria Griñó fins i tot s'ha contat de

pares a fills a moltes famílies de Tortosa.

Però, com bé explica el rebesnét de Maria Griñó, el londinenc de 88 anys Simon Gandolfi Hornoyold, la tortosina només ha existit històricament per ser mare. «No la van executar per la seua ideologia ni per cap acció, sinó sols per ser mare», declara. «Qui

era ella, s'ha esborrat. No té ni una tomba amb nom propi». Hornoyold s'ha fascinat durant molts anys per la història familiar. «El meu somni és seguir els passos de Cabrera sobre el terreny i escriure sobre la seua vida després de la mort de Griñó. Cabrera es va convertir finalment en un cavaller anglès liberal i molt admirat».